UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Europese Commissie werft actief nieuwe leden op de Balkan

Marácz, L.

Publication date
2018
Document Version
Final published version
Published in
Armex

Link to publication

Citation for published version (APA):
Marácz, L. (2018). Europese Commissie werft actief nieuwe leden op de Balkan. *Armex*, *102*(2), 10-11. http://www.onsleger.nl/images/ARMEX_2018/ARMEX_2018_02.pdf

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:17 Nov 2026

ONAFHANKELIJK DEFENSIEMAGAZINE
UITGAVE VAN DE KONINKLIJKE NEDERLANDSE VERENIGING 'ONS LEGER'

ARMEX

Meer dan 100 jaar op de bres voor de krijgsmacht

Defensienota 2018: Het defensiebudget daalt al weer
China's nieuwe Zijderoute
Het INF-verdrag staat op de tocht

102e jaargang april 2018 | nummer 2

Column

Europese Commissie werft actief nieuwe leden op de Balkan

Prof. Dr. László Marácz

Jean-Claude Juncker, de Luxemburgse voorzitter van de Europese Commissie (EC), heeft recentelijk een aantal hoofdsteden op de Balkan bezocht, waaronder Belgrado, Pristina, Sarajevo, Skopje en Tirana. Het doel van Junckers toer op de Balkan was om de staten op de Balkan, zoals Servië, Montenegro, Kosovo, Bosnië en Herzegovina, Macedonië en Albanië een lidmaatschap van de Europese Unie in het verschiet te stellen.

Juncker nam bij zijn aantreden nog openlijk afstand van het idee van een verdere uitbreiding van de Unie

Opvallend was dat Juncker bij zijn aantreden als voorzitter van de EC in 2014 nog openlijk afstand nam van het idee van een verdere uitbreiding van de Unie. Hoewel Juncker de etnische conflictstof en andere sociaaleconomische problemen op de Balkan erkent, heeft de voorzitter nu opeens veel haast gekregen met uitbreiding. Dit alles vanwege veranderende geopolitieke omstandigheden. De Europese Commissie gaat de strijd aan om meer invloed in de Balkan met Rusland, China, Turkije en de Verenigde Staten, die alle beschikken over een eigen agenda voor de Balkan.

Jean-Claude Juncker heeft een aantal Balkanlanden het EU-lidmaatschap in het verschiet gesteld. Foto: en.kremlin.ru

Balkan al voor 2025 lid van de Unie

Juncker bezocht de Balkenhoofdsteden met een positieve boodschap. Hij vindt dat ze voor 2025 lid van de EU moeten worden. De regeringsleiders in de Balkanstaten die doorgaans door Brussel op de vingers getikt worden omdat ze zich juist niet houden aan Brusselse morele codes en voorschriften moeten aangenaam verrast zijn door de draai van 180 graden in het beleid van Brussel ten aanzien van de regio. Het is echter maar zeer de vraag of er echt iets wezenlijks veranderd is op de Balkan als het gaat om democratisering en respect voor mensenrechten. Op het hoogtepunt van de migratiecrisis in 2015 kregen landen aan de Balkanroute, zoals Macedonië en Servië zware kritiek uit Brussel, omdat ze hun grenzen gesloten hielden voor de stroom van migranten, die de Balkanroute gebruikten om van Griekenland naar Duitsland te komen. Hoewel de stroom van migranten enigszins getemperd is door de migratiedeal met Turkije, is de migratiedruk op deze landen niet verdwenen en kunnen zij noodgedwongen hun grensbeleid niet wijzigen. Voor Juncker was dit nu even een minder belangrijk onderwerp. De voorzitter van de EC hield zijn gehoor op de Balkan voor dat er wel ingrijpende hervormingen en oplossingen van conflicten nodig zijn om zijn plan van toetreding van de zes Westerse Balkanstaten te laten slagen.

Op het hoogtepunt van de migratiecrisis in 2015 kregen landen aan de Balkanroute zware kritiek uit Brussel, Foto: IOM

Kosovo

Hoewel Kosovo nu al meer dan tien jaar onafhankelijk is, is de officiële erkenning van het land nog steeds niet geregeld. Het was te verwachten dat Servië van mening is dat de afscheiding van de landsstreek Kosovo illegaal is en dat het land op alle mogelijke manieren zal proberen de Europese integratie van de jonge Albanese staat, die in het noorden een grote Servische minderheid huisvest, tegen te werken. De Europese Unie heeft de Serven en Kosovo-Albanezen meermaals laten weten dat beide landen niet op een lidmaatschap hoeven te rekenen als zij hun onderlinge conflictstof niet bijleggen. Maar interessant in dit geval is dat de erkenning van Kosovo niet alleen voor conflictstof op de Balkan zorgt maar juist voor interne tegenstellingen in de Unie zelf. Er zijn nog steeds vijf EU-lidstaten die weigeren om Kosovo te erkennen. Cyprus, Griekenland, Roemenië, Slowakije en Spanje zijn bevreesd dat van de erkenning van Kosovo door de belangrijkste Westerse staten een precedentwerking zal uitgaan als oplossing voor problemen die deze staten met eigen onwillige regio's hebben. In het geval van de Catalaanse crisis veroorzaakt door het onafhankelijkheidsstreven van separatisten onder leiding van de afgezette regionale president Puidgemont viel

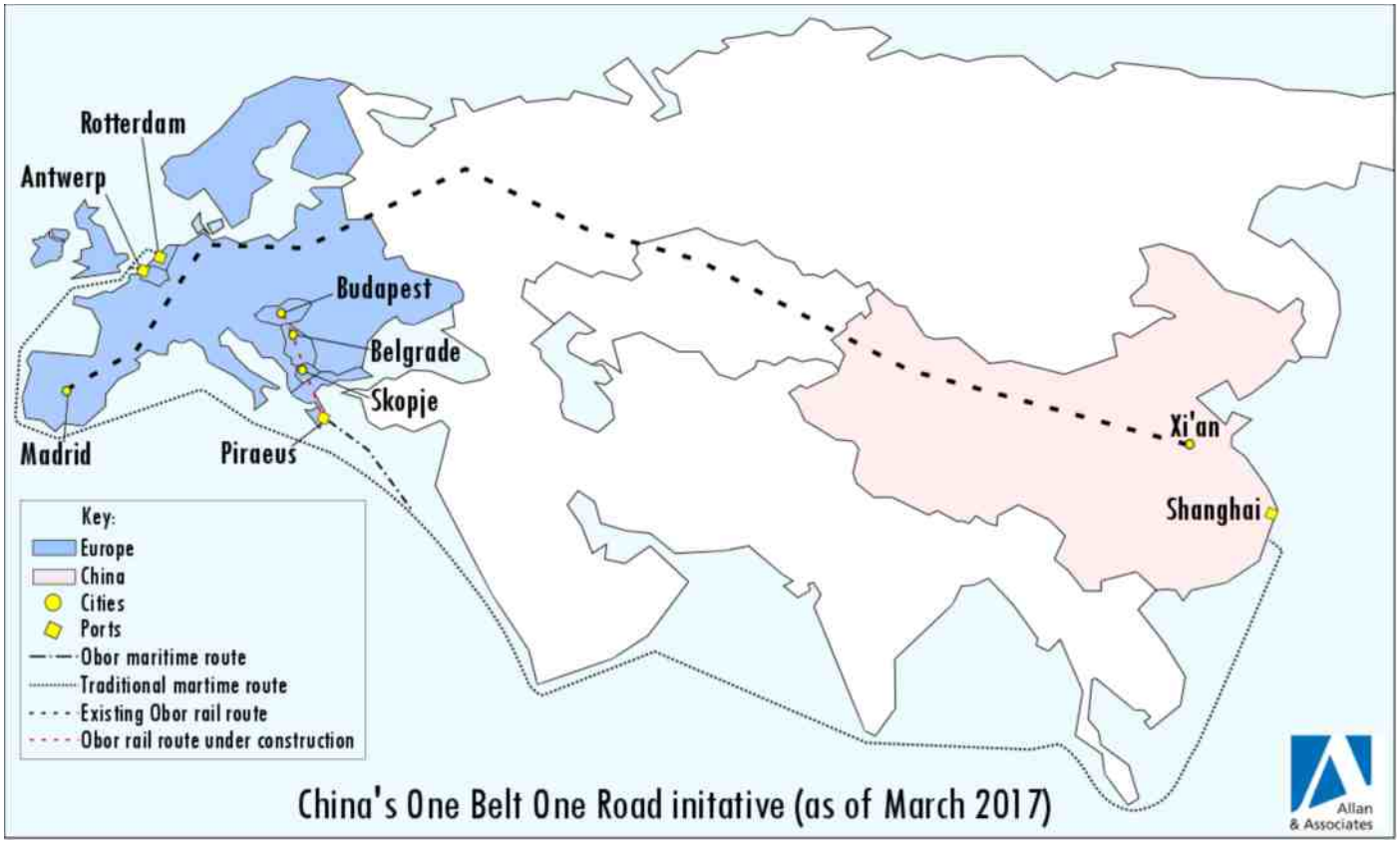

Het Chinese 'One Belt One Road' initiatief. Afbeelding Allan & Associates

juist op dat Brussel afzijdig is gebleven. Is er een garantie dat Brussel in de kwestie Kosovo wel actiever zal zijn? Waar de erkenning van Kosovo vooral ingegeven was door de Amerikaanse strategie voor de Balkan als compensatie van de traditionele Russisch-Grieks-Servische samenwerking, waarvan het bindmiddel de Grieks-orthodoxe religie is, lijkt de Unie vooral de economische slag om de Balkan te verliezen. China kan de Balkan goed integreren in het eigen wereldomvattende infrastructurele project, de nieuwe zijderoute.

China op de Balkan

China is met een ambitieus infrastructureel globaal project bezig het zogeheten 'One Belt One Road' (OBOR) initiatief dat door de Chinese president Xi Jinping in 2013 gelanceerd werd. China wil de oude zijderoute, een ingenieus netwerk van handelswegen, die Europa over land en zee met Eurazië verbond nieuw leven inblazen. In de 21ste eeuw betekent dit vooral de aanleg van brede autowegen en hoge snelheidsverbindingen. In OBOR neemt de Chinese overheid een sleutelrol in. In mei 2017 kwamen veel Europese landen, waaronder de vier Visegrad-landen en Balkanstaten, op uitnodiging van de Chinese regering in Peking bijeen om te overleggen over hoe Midden-Europa en de Balkan in het OBOR-project kunnen worden geïntegreerd. Peking is van plan de Hongaarse hoofdstad Boedapest via Belgrado te verbinden met de Griekse havenstad Piraeus via een hoge snelheidsverbinding. China wil zo snel mogelijk de 350 kilometer nieuwe treinverbinding tussen Boedapest en Belgrado gerealiseerd hebben. De kosten voor de aanleg van deze nieuwe verbinding worden bekostigd door een lening van de Chinese Eximbank. De ontwikkeling van transportcorridors in Midden- en Oost-Europa, zoals de Boedapest-Belgrado-Piraeus hoge snelheidsverbinding, zal Chinese export naar het Europese continent moeten gaan faciliteren. De Chinese banken, gedekt door de eigen overheid, kunnen met een groot geldoverschot gemakkelijk investeren in Midden- en Oost-Europa en kunnen bovendien door de eurocrisis in Griekenland ook nog eens profiteren van de lage prijzen. Chinese investeerders hebben inmiddels een meerderheid van de aandelen van de Griekse haven Piraeus verworven. In Brussel ziet men met lede ogen de financieel-economische expansie van China op de Balkan aan die mede door eigen Europees financieel wanbeleid is aangewakkerd.

Peking is van plan de haven van Piraeus te verbinden met Belgrado en Boedapest via een hoge snelheidsverbinding. Foto: Wikimedia, Nikolaos Diakidis

Europees Parlement tegen toetreding van Balkan

In Brussel is er met weinig enthousiasme gereageerd op Junckers initiatief om de Balkan te paaien met een Europees lidmaatschap. De geopolitieke toer door de Balkan kwam Juncker op stevige kritiek van het Europees Parlement te staan. De grote parlementaire fracties zijn niet overtuigd van hervormingen op de korte termijn en zien in Europa weinig draagvlak onder het eigen Europese electoraat voor erkenning van het lidmaatschap van Balkanstaten. In de Balkan zelf wordt de hernieuwde Brusselse interesse vooral als een mogelijkheid gezien om Brusselse kritiek op het gebrek aan democratisering, mensenrechten en de rechten van etnische minderheden te stoppen. Als Brussel te gretig is, zoals Juncker zich nu toonde, komt dat handige Balkanpolitici goed uit, omdat ze dan de referentie van de EU goed kunnen gebruiken in onderhandelingen met China en andere gegadigden met een geopolitieke agenda voor de Balkan.